

Wetteren

Explosiegevaar bij de reuzen

31 oktober 2010

De waarheid heeft haar rechten en het zou die ernstig geweld aandoen om staande te houden dat ik naar deze wandeling had uitgekeken. In tegendeel. Maar er was nu eenmaal op deze laatste dag van oktober wanneer het zomerrust te rusten werd gelegd tot volgend jaar, niet veel ander aanbod aan wandelingen. Nagenoeg geen zelfs. Tenzij iemand bereid was om naar Limburg of tot ver in Wallonië te reizen. Dus was de keuze: ofwel helemaal niet wandelen op deze zondag, ofwel naar Wetteren gaan. Aan de titel en het blote feit dat er überhaupt een Voetstukje is, kan je zien dat het dat laatste is geworden. Eerdere wandelingen in en om die stad waren me niet echt bevallen en dus stond de barometer van de verwachtingen hooguit op „veranderlijk“.

Fiat lux

Het werd nog erger. Het regende. Hetgeen het voor bijna driekwart van de ruim 26 kilometer lange tocht vrij consequent bleef doen. Geen met geweld neerstortende regenvlagen die een mens doornat maken in enkele ogenblikken en je naar adem laten snakken. Nee,

Flamboyante herfstkleuren

het moet ook niet te gek worden. Maar een constante druilerig drenzen waardoor sommige paden tot modder herschapen werden. Dat is sowieso al niet mijn favoriete wandelterrein want in tegenstelling tot vele anderen is dat voor mij sukkelen met een hoofdletter. Ik slaag er maar niet in dat soort ondergrond te betreden zonder talrijke uitschuivers en dreigende valpartijen te doorstaan. Daar waar anderen fluitend, met de handen in de zakken, aan normale snelheid doorwandelen. Tja, ik ben daardoor ui-

terdaard geen aanhanger van de leuze „hoe vettiger, hoe prettiger“. Tot mijn verwondering schijnen er echt wel wandelaars te zijn die er genoeg in scheppen door de modder te banjeren. Voor elk wat wils, zullen we maar denken.

Behalve dat de hemel iets te gul was met zijn water, was ook het licht navenant grauw. Hetgeen me extra frappeerde doordat ik net terug was van een kort verblijf in het zuiden. Daar waar het licht straalt alsof het pas werd uitgevonden. Ik meen goed te begrijpen waarom schilders vroeger graag uitweken naar die contreien en ik kan niet anders dan ze gelijk geven. Het licht waar ik vandaag mee werd geconfronteerd was flets, schaduwloos en te weinig. Dat laatste had dan weer zijn consequenties op het maken van foto's onder-

weg. Of liever: op het mislukken van verschillende daarvan. Begrijpelijkerwijze sleur ik op mijn wandelingen geen statief mee en ondanks alle elektronische slimmigheidjes die in de huidige compacte cameraatjes zitten ingebakken om bevende handen niet te laten doorwerken in het fotografische resultaat, schiet dat wonderwerk toch nog regelmatig te kort.

Ham...

Alsof dat alles nog niet genoeg was om bij voorbaat al redelijk de pret te bederven, werd ik bij mijn aankomst ook nog eens door een fluorescerend persoon naar één van de twee moddervlekken gedirigeerd die iemand met een zeer roze bril als „ruime parkeergelegenheid“ had omschreven in de wandelbijbel. De toestand was me niet onbekend want wat nu de startplaats was voor de wandeling heb ik al eerder, in een totaal andere context, bezocht. Hier, in dit instituut, wordt ook jaarlijks een zogenaamde „hambeurs“ gehouden. In tegenstelling met wat men misschien geneigd is te denken heeft dat totaal geen uitstaans met vleesbewerking en spekslagerij. Het is de wat vreemde naam die gegeven wordt aan een soort tweedehandsmarkt voor radiospullen waar uitsluitend radioamateurs op af komen. Ja, ja, ik behoor ook tot dat soort geestelijk gestoorden. Het petje dat ik bij mijn wandelingen op de kanis pleeg te planten vermeldt trouwens „VERON“ in prominente letters op de voorkant. Dat staat voor „Vereniging voor Experimenteel Radio-Onderzoek in Nederland“. Door zijn kleur, vorm en belettering heeft dat hoofddekseltje verdacht veel weg van het soort vechtpetjes dat door onze hervormde politie gedragen wordt. Hetgeen me bij herhaling overdreven vriendelijke begroetingen heeft opgeleverd. Of scheve blikken. Al naar gelang de instelling van de beschouwer. Overigens was die beloofde parkeergelegenheid er ook wel echt. Maar die lag een paar bochten verder en ik denk dat die parking slechts in gebruik werd genomen nadat er voldoende voertuigen in de modder vast zaten.

Breek me de bek niet open

Kwam het nu door het weer of is er een virus dat zijn ondermijnende werk aan het doen is, ik weet het niet. Op deze wandeling, echter, was de concentratie van onvriendelijke wandelaars bijzonder hoog. Lui die me voorbij liepen met verbeterd gezichten en die het blijkbaar ver beneden hun waardigheid achtten om even te groeten. Of anderen die ik dan weer voorbijliep en die op mijn groet niet eens antwoordden. Ik heb het tenslotte maar opgegeven om zelf nog goedendag te zeggen. Misschien keek ik daarna ook wel verbeterd.

Boem!

De plaats waar de wandeling begon was me dus niet onbekend. En eerder al waren me in dat verband twee namen opgevallen: Cooppal en Scheppers. Het is namelijk zo dat het Scheppersinstituut gelegen is aan de Coopallaan in Wetteren.

Wat ik totaal niet wist is dat deze omgeving heel licht ontvlambaar is (geweest). Explosief, zowaar. Hier stond namelijk de Koninklijke Buskruitfabriek Cooppal. In Wetteren werd daar wel een andere naam aan gegeven: 't Poerkot (het Poederkot). In 1778 stichtte Jan Frans Cooppal hier dat bedrijf. De Koninklijke Buskruitfabriek Cooppal genoot destijds wereldfaam omwille van het feit dat hier buskruit werd gemaakt (wat had je dan gedacht?) maar ook ether. Het bedrijf kreeg in 1847 het predikaat „Koninklijk“ van Leopold I. In 1926 werd een afdeling ethylacetaat opgericht en werd de afdeling uitgebreid waar patronen voor de jacht werden gemaakt. Veiligheidslonten werden er gefabriceerd vanaf 1931 en van 1933 tot 1939 vervaardigde men verpakkingsmateriaal. Tussen 1935 en 1940 stond er trinitrotolueen op het programma. Dat laatste is misschien beter bekend als TNT. En dat is dan niet de gelijknamige koeriersdienst maar een springstof. In de jaren zestig van vorige eeuw ging het bedrijf op in de Poudreries Réunies de Belgique (PRB), een dochter van de Generale Maatschappij van België. PRB veranderde later van naam en werd Omnicem. Eind jaren 80 werd het verkocht aan het Japanse Ajinomoto dat een specialist is in fijne chemie. De Japanezen leveren aan de voedings- en farmaceutische industrie. Het bedrijf is nog steeds gevestigd op dezelfde site, maar buskruit wordt er niet meer geproduceerd. De Buskruitfabriek had ook te maken met de tweede naam die me was opgevallen. Het

bedrijf lag namelijk aan de basis van de stichting van het huidige Scheppersinstituut. Voorheen heette het daar trouwens het Sint-Barbarainstituut. Oorspronkelijk was dat (omtrekt 1876) een weeshuis voor kinderen waarvan de vader verongelukt was in het bedrijf van Cooppal. In 1878 namen de Broeders van Onze-Lieve-Vrouw van Barmhartigheid of de Broeders van Scheppers de leiding over.

De stichters van de fabriek toonden ook een sociaal engagement dat in die tijden ongezien moet geweest zijn. Al was het ideologisch wel wat eenzijdig. De stichtende families steunden namelijk de op volksverheffing gerichte „Katholieke Cercle“ en ze bouwden „Het Werkmanshuis“ voor de christelijke arbeidersbeweging. In 1837 richtten ze een spaarkas op voor hun arbeiders. Vanaf 1891 konden de werknemers lenen voor het bouwen van hun woning, tegen een interest van 1%. Het bedrijf betaalde zelf de bijdragen van de arbeiders, er kwam een pensioenkas en vanaf 1894 werden er jaarlijks extra premies uitbetaald. Wel, wel...

Scheppers

De tweede naam kwam in het voorgaande al even aan bod: Scheppers. Dat had dit keer weinig te maken met de Schepper van hemel en aarde. Daar was er overigens maar één van, leren ons de geschriften. Het heeft wel vandoen met monseigneur Scheppers. Victor Scheppers was een Vlaams priester die leefde van 1802 tot 1877 en die in die tijdspanne, onder andere, de Broeders van Onze-Lieve-Vrouw van Barmhartigheid heeft gesticht. Hij was de jongste uit een welgesteld gezin van vier kinderen. Op 13 april 1832 werd hij door Monseigneur Sterckx tot priester gewijd. Scheppers zette zich in voor verwaarloosden, gevangenen, minderjarige delinquenten en kinderen die geen onderwijs konden volgen. Omwille van zijn verdiensten verleende Paus Pius IX hem in 1856 de pauselijke eretitel van Geheim Kamerheer en daarmee verwierf hij ook de titel van Monseigneur.

De man is ondertussen bijgezet in het pantheon van verdienstelijke katholieken doordat Paus Johannes Paulus II hem in 1987 zalig heeft verklaard.

De congregatie van de Broeders van Scheppers of Broeders van Onze-Lieve-Vrouw van Barmhartigheid (in het Latijn de *Fratres N. D. a Misericordia, F.D.M.*) werd in 1839 opge-

Er wordt hier duidelijk nog wat anders gekweekt dan enkel bomen en struiken

richt in Mechelen. De congregatie hield zich bezig met onderwijs en missiewerk.

Over de school hier in Wetteren moet je vooral niet te licht denken. Ze huist in een indrukwekkend groot gebouw en hun website orakelt dat ze bij het begin van dit schooljaar bijna 1000 leerlingen mochten verwelkomen!

Nadat destijds de broeders de zaak in handen hadden genomen werd het instituut eerst een tuinbouwschool om tenslotte een algemene technische onderwijsinstelling te worden. De afdeling tuinbouw is nog altijd een belangrijk onderdeel en dat bleek ook toen ik me naar de plaats begaf waar moest ingeschreven worden. Er stonden onderweg hopen

bloemen, chrysanten, te koop. Geen wonder overigens dat hier de tuinbouw wordt onderwezen, de streek staat bol van de tuinbouwondernemingen waar allerlei gekweekt wordt dat je niet kan eten maar dat ter versiering in de grond wordt gezet om tot wasdom te komen. Zoals divers geboomte, gestruikte en geboomte.

Op 't zand

„*Vuethre nomen est uille*“. Het schijnt te betekenen „Wetteren is de naam van een dorp“ en het was hetgeen Nodkerus, bisschop van Luik, schreef in zijn tekst „*Vita Sancti Landualdi*“. Die tekst moet ergens als datum 19 juni 980 dragen. De bisschop vertelt in dat document over de overbrenging van de relikwieën van de heilige Landoaldus en de Gezellen van Wintershoven naar de Sint-Baafsabdij te Gent. Allemaal heiligen waar ik voor het eerst van

hoor.

De naam Wetteren zelf is af te leiden uit het Germaanse „haar“ of „haruf“ ofte „zandige heuvelrug“ (de Germanen hadden blijkbaar ander haar dan wij) en „hwata“ hetgeen „scherp“ betekent. Het centrum van Wetteren ligt inderdaad op een heuvelrug die naar de Schelde toe steil naar beneden loopt. Het zand van die heuvel zal waarschijnlijk inderdaad wel scherp geweest zijn. Ofwel was het de vorm van de heuvel zelf die men in gedachten heeft gehad bij de naamgeving.

Die heuvel is er niet zomaar gekomen want er is een heel geologisch traject aan vooraf gegaan. Je moet weten dat vanaf de voorlaatste ijstijd de Schelde niet bij Wetteren langs stroomde naar Antwerpen. Net als de Leie en de Dender lag de rivier in een brede vallei die in noordwestelijke richting naar zee gericht was. De huidige loop van de rivier vanaf Gent was toentertijd ongeveer de zuidelijke grens van deze Vlaamse vallei die tijdens de voorlaatste en laatste ijstijd (een slordige 12000 jaar voor Christus) werd uitgeschuurd. Ze lag 20 tot 25 meter onder het huidige zeeniveau en was tot 50 kilometer breed. In de tweede helft van de laatste ijstijd is de Vlaamse vallei definitief opgevuld geraakt met zand dat door enorme stofstormen werd aangevoerd vanuit de toen bijna geheel droge Noordzee. Gelukkig waren er toen nog geen mensen die contactlenzen droegen want die zouden verschrikkelijk veel last hebben gehad. Er waren toen hoogstwaarschijnlijk zelfs helemaal nauwelijks of geen mensen in deze streken. Hoe dan ook, tussen Maldegem en Stekene raakte de Vlaamse vallei afgedamd door een opgewaaide zandrug die 3 tot 4 meter hoog en 2 tot 3 kilometer breed moet geweest zijn.

De streek ten noorden van de Schelde wordt nu zandig Vlaanderen genoemd. Wetteren, met zijn woonkernen Ten Ede en Overschelde, ligt in dit gebied. De lichtere leemkorrels zetten zich meer naar het zuiden af. Het stuk Wetteren ten zuiden van de Schelde ligt in een overgangsgebied: de zandleemstreek. Het zuiden van de deelgemeente Westrem ligt al echt in de leemstreek. De oevers van de Schelde vormen dan weer een strook alluviaal land.

Tijdens de drogere, koudere periodes van het Holocene, dat zo'n 10.000 geleden begon, verstoven de zandafzettingen en vormden rivierduinen. Die zetten zich neer in een gordel die tot op onze dagen nog herkenbaar is. In Wetteren kent men bijvoorbeeld de Zandbergen. Maar verder zijn er nog land- of rivierduinen te vinden in Sint-Martens-Latem, Heusden, Berlare en Lokeren. Die duinengordel volgt vrij getrouw de loop van de Schelde zoals we die nu kennen.

Steen en been en brons en ijzer

Rivieren zijn altijd al een trekpleister geweest voor menselijke bewoning. De Scheldevallei tussen Gent en Dendermonde (en verder tot Antwerpen) is daarop geen uitzondering. Ze is dan ook rijk aan archeologische vondsten gebleken. Bij baggerwerken en zandontginningen kwamen in het verleden talrijke archeologische resten aan het licht. In Gent, Merelbeke en Uitbergen zijn zo zelfs werktuigen uit het midden-paleolithicum gevonden. Ze zijn echter moeilijk te dateren. Ze moeten zo tussen 35000 tot 25000 voor Christus tot stand zijn gekomen. Onderzoekers veronderstellen dat onze streken toen alleen tijdens de minder koude periodes bezocht werden door Neanderthalers. Tussen 24000 en 13000 voor Christus, het laat-paleolithicum, zou het hier zelfs zo koud geweest zijn dat bewoning onmogelijk werd. Daarna verzachtte het klimaat gevoelig en werden de omstandigheden voor bewoning gunstiger.

In Melle, Heusden, Wetteren en Wichelen zijn pijlpunten gevonden uit been of hertengewei die tot 5.500 jaar oud zouden zijn. In Wetteren is ook een benen dolk (gemaakt uit de rib van een oeros) gevonden.

Bij baggerwerken in de Schelde tussen Gent en Dendermonde zijn vele tientallen bronzen objecten zoals wapens, werktuigen en sieraden bovengehaald die ooit gemaakt zijn in wat de archeologen de late bronstijd noemen. In Wetteren zijn verschillende lanspunten gevonden van rond 1100 voor Christus.

In Wetteren, Massemen en Serskamp zijn ook resten van urnenvelden gevonden die in gebruik zijn geweest van de late bronstijd tot de vroege ijzertijd (900 tot 400 voor Christus). De mensen die deze urnenvelden hebben aangelegd verbrandden hun doden op een brandstapel, ze deden de resten in een urne of een doek die ze in een vlakgraf in een kleine kuil begroeven, zonder of met slechts kleine grafritten. Dit alles wijst erop dat er in deze streken reeds zeer lang bewoning is geweest.

En nu

Wetteren is nu een gemeente in de Belgische provincie Oost-Vlaanderen. Ze telt ruim 23.000 inwoners. Wetteren ligt ongeveer tien kilometer ten oosten van de provinciehoofdstad Gent, iets verder stroomafwaarts langs de Schelde. De gemeente omvat, naast Wetteren zelf, nog de deelgemeenten Massemen en Westrem en daarnaast zijn er ook nog de gehuchten Wetteren-Ten-Ede, Kwatrecht, Overbeke en Overschelde, die afzonderlijke parochies vormen.

Eén van de vele boomkwekerijen. Nu in herfsttooi.

Wetteren is ruim bekend om zijn uitgestrekte boom- en rozenkwekerijen. In het provinciale domein „Den Blakken“ is een promotietuin aangelegd die de specifieke teelten van de streek aanschouwelijk moet naar voor brengen. Dit domein is gelegen op en naast „de Zandbergen“, zoals

reeds gezegd: één van de rivierduinen van de Schelde. Een wandeling in Wetteren gaat gewoonlijk ook doorheen dit domein. Dit keer echter niet. Er werd in tegendeel net de andere kant op gestapt.

In Wetteren zijn verschillende illustere figuren geboren, dan wel hebben ze er gewoond. Van allerlei slag en in diverse tijdsgewrichten. Maar de meest beruchte, die sommigen tot op onze dagen nog bezighoudt, is toch Arsène Goedertier. De man leefde van 1876 tot 1934. Hij was wisselagent in Wetteren en koster van de plaatselijke Sint-Gertrudiskerk. Dat is op zich natuurlijk niet voldoende om in de geschiedenisboekjes te komen. Berucht is hij geworden als de vermeende dief van het paneel „De rechtvaardige rechters“ van het „Lam Gods“ van de gebroeders Van Eyck dat uit de Gentse Sint-Baafskathedraal werd gestolen. Het is tot op heden niet teruggevonden want net toen Arsène op het punt stond te zeggen waar het te vinden zou zijn, blies hij de laatste adem uit. Sindsdien wordt er druk gespeculeerd waar het schilderij van onschatbare waarde zou kunnen zijn. Diverse zoektochten, waaronder een recente in 2003 in de Sint-Gertrudiskerk, leverden niets op. Zelfs hier op de Donk werd onlangs nog een kapelletje van de kruisweg rond de Donkkapel afgebroken omdat iemand aanwijzingen dacht gevonden te hebben dat Goedertier bij de bouw van die kruisweg was betrokken en dat dat net in de periode is geweest dat de diefstal werd gepleegd. Andermaal werd er niets gevonden. Iedereen die wat ophef wil maken komt wel met een wilde theorie voor de pinnen.

Wetteren was tussen 1928 en 1962 (met uitzondering van de periode 1942-1944) aankomstplaats van de mobiele kermis die beter bekend is als de Ronde van Vlaanderen. De gemeente is tevens de thuis van niet minder dan 18 reuzen! Niet dat er daar een speciaal ras van mensen wordt aangetroffen, het zijn reusachtige poppen waar bij tijd en wijle iemand inkruipt om ze in een stoet of ommegang rond te dragen. Twee ervan, de Reus en de Reuzin (ze hebben verder geen namen), behoren tot de oudste van België.

Het schuim van de maatschappij

De wandeling vertrok dus in het Scheppersinstituut en dat ligt in het westen van de wijk Overschelde, vlakbij het industriegebied Stookte. Dus de tocht, eender welke afstand er werd gekozen, ging vooreerst door dat industriegebied. Daar wordt een wel zeer groot deel van ingenomen door Recticel. Een scheikundig bedrijf waar ongeveer alles wordt opgeklopt tot... schuim. Voor het geval je het niet zou weten: er is zacht, soepel en hard schuim! De onderscheiden soorten worden verkregen door de ingrediënten in een wat andere verhouding met elkaar te mengen. Het soepele schuim, dat overigens net als de rest polyurethaanschuim is, wordt gebruikt in de automobiellindustrie, het zachte schuim voor het maken van matrassen en het harde schuim wordt gebruikt voor warmte-isolatie. Recticel is ooit afgescheiden van de vroegere buskruitfabriek toen die voor de zoveelste keer in andere handen overging.

De langste afstand werd even verder afgeleid van de rest om een extra lus te beschrijven zodat de afstand kon vol gemaakt worden. Want na die eerste aparte lus verliep het traject perfect gelijk met nog andere afstanden. Wel werden we op de langere lus langs een hoge bakstenen muur geleid. Ik vermoed dat daarachter het kasteel van de vroegere eigenaars van de poederfabriek schuil ging. Er was echter niets van te zien. Nog niet eens een glimp. Wel moet het stukken van mensen gekost hebben om die bakstenen afsluiting te metselen. Honderden meter lang, met steunberen en al, moet het een hele stoet metselaars gedurende lange tijd aan het werk hebben gehouden om dat geval op te bouwen.

Hoe groen was mijn dal

De lente is kleurrijk door de vele bloemen die dan in de openbaarheid treden. En doordat alles er weer nieuw en fris bijligt na de monochrome winter. De herfst, wanneer alles op zijn retour is, is echter ook verrassend kleurrijk omdat de bladeren van bomen en struiken voor elke soort op een eigenwijze manier verkleuren. Je ziet alle schakeringen van geel en bruin. Tot zelfs vlamrend rood toe. Een uitbundige kleurenpracht die net voordat de bladeren definitief loslaten ons overrompelt. In de streek rond Wetteren, waar de boompjes

Amerikaanse eiken in hun herfstkleed.

als gehoorzame soldaten akker aan akker in keurige rijen staan, is dat dezer dagen de overheersende aanblik. Door de strakke ordening gaat er echter niet zoveel dramatische kracht van uit. Voor de rest heeft het landschap ook al niet zoveel te bieden. Natuurlijk kan dat door de inrichters van de wandeling niet zomaar eventjes veranderd worden. Ook niet wanneer er, ik roep maar wat, zo'n 1500 wandelaars op de tocht afkomen. Of er voor deze tocht inderdaad zoveel zijn komen opdagen weet ik niet, maar het waren er in elk geval wel veel. Waarschijnlijk omdat er kon geprofiteerd worden van een verder afwezig wandelaanbod in de provincie. Dat er zoveel volk op de baan was, werd vooral duidelijk doordat de organisatoren op het wat ongelukkige idee gekomen waren om slechts één enkele rust- en controlepost in te richten waar we dan verschillende keren langs moesten. Dat heeft uiteraard het voordeel dat er slechts één zaal moet afgehuurd worden, dat er slechts op die ene plaats vrijwilligers moeten aanwezig zijn en dat eventuele extra voorzieningen niet tig

maal moeten herhaald worden. Zo bijvoorbeeld was er bij de controlepost in Wetteren-Ten-Ede, die ik drie keer moest passeren, zelfs een ambulance van het Rode Kruis gestationeerd! Een beetje overkill waarschijnlijk voor wat er aan medische klachten was te verwachten. Maar allicht heeft men gehandeld in het optiek van „baat het niet, het schaadt ook niet“. Het grote nadeel van slechts één enkel controlepunt is dat iedereen daar minstens één keer moet passeren en dat het er gaandeweg onverdraaglijk druk wordt. Bovendien was de elektriciteit uitgevallen en kon er geen thee of koffie besteld worden. Zelfs het voldoen aan een sanitaire behoefte was al een klein probleem door de file die er stond. Dus wie dringend wat moest...

Een kast... een kasteel

De achterkant van het kasteel in Laarne

Er was in het landschap onderweg slechts weinig waaraan het oog zich langere tijd kon hechten. Behalve dan een kast van een kasteel waar het traject van de wandeling helemaal rond liep: het kasteel van Laarne.

Het is één van de best bewaarde waterburchten van België. Het werd in de 12e en de 13e eeuw gebouwd als een feodale burcht met een vierkant donjon, ronde weertorens, weermuren en een slotgracht. Het kasteel is gebouwd aan een meander van de Schelde en het draagt het stempel van een middeleeuwse vesting. Evenals van een adellijk verblijf uit de 17^e eeuw. De oudste delen van het gebouw werden opgericht in de vorm van een bijna regelmatige vijfhoek en die werden al in de 12^e eeuw gebouwd. Van de originele burcht rest nu slechts de vierhoekige donjon-toren. Een donjon is de belangrijkste, zwaarst versterkte toren van middeleeuwse burchten. De donjon van het kasteel in Laarne is opgetrokken uit Balegemse zandsteen en hij heeft twee kleine hoektorens met stenen spitsen. De donjon was vroeger via muren verbonden met verdedigingstorens. Die laatste waren rond en hadden ook weer stenen spitsen. Het dak van de donjon is geconstrueerd in de tweede

En de voorkant van het kasteel.

helft van de 17^e eeuw. In die tijd verdwenen de kantelen, de valbrug en de valhekken. Het was toen wellicht niet meer imperatief om in staat te zijn vijanden buiten de deur te houden en ze met kokende olie te begieten. Een vaste brug en een barok voorgebouw kwam ervoor in de plaats. Daarnaast werden de verbindingsmuren vervangen door woongedeelten. Die worden gekenmerkt door grote ramen met kruiskozijnen. Slechts één oorspronkelijke slottoren is blijven bestaan, en verder wat ronde torens, afgedekt met een piramidevormige bedekking in steen. Het geheel is nog altijd zeer imposant en je kan er onmogelijk naast kijken.

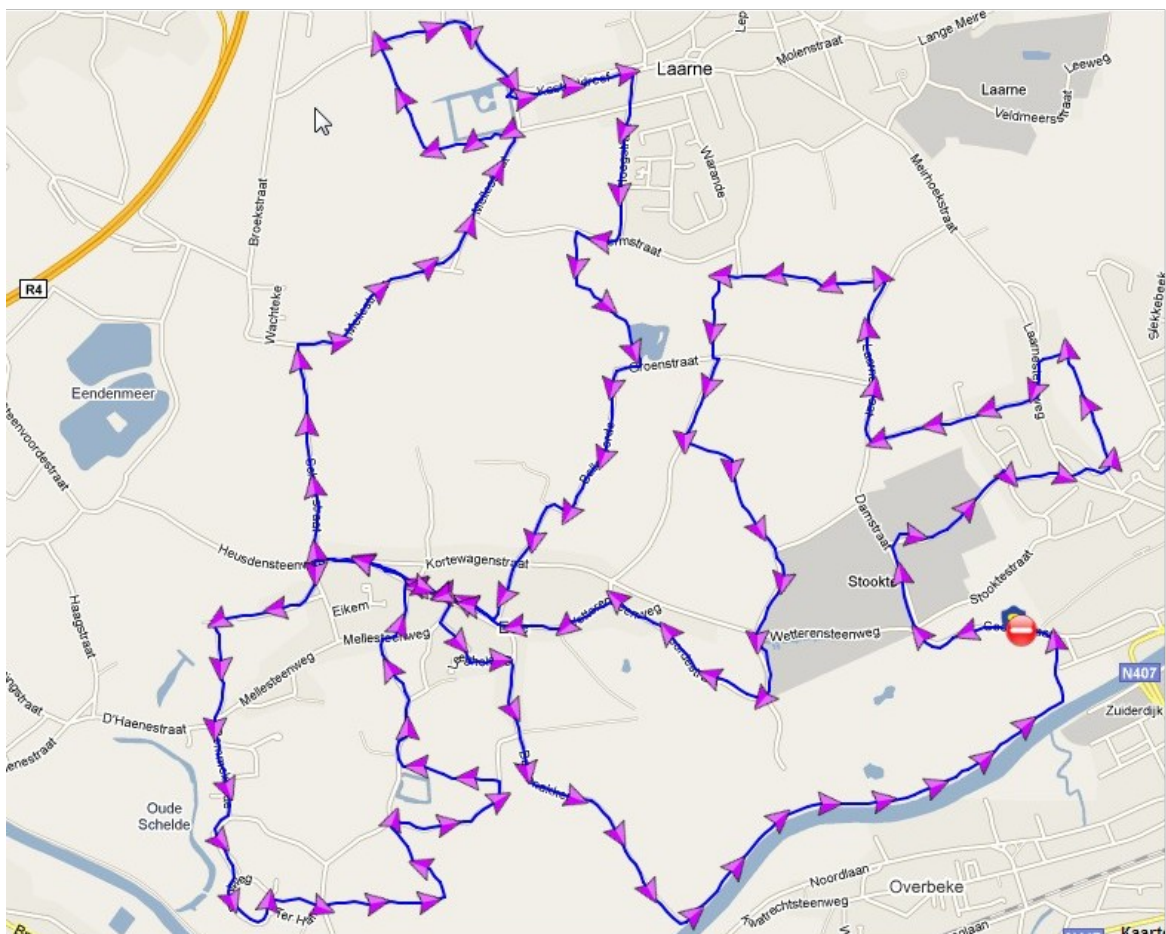
Sinds 1943 is het kasteel van Laarne erkend als beschermd erfgoed. Het was toen ernstig vervallen en er drong zich derhalve een degelijke, blijvende oplossing op. De v.z.w. Koninklijke Vereniging der Historische Woonsteden van België (met de onmogelijke afkorting KVHWP) werd bereid gevonden die omvangrijke taak op zich te nemen. De laatste privé-eigenaar, Robert-Christian, graaf de Ribaucourt, schonk de bijna compleet tot ruïne vervallen burcht aan de vereniging in 1953. Om te voorkomen dat alles helemaal zou instorten werden er dan onmiddellijk enkele dringende werken uitgevoerd. Vanaf 1962 startte de nieuwe voorzitter van de vereniging, ridder Joseph de Ghellinck d'Elseghem, grootschalige werken en in 1967 kon het slot worden opengesteld voor het publiek. Daartoe had de Ghellinck het gelijkvloers van het Slot laten herinrichten met meestal 17^e-eeuwse meubelen, wandtapijten en schilderijen. Tijdens zijn mandaat schonken de heer en mevrouw Claude d'Allemagne de vermaarde collectie zilver aan het Slot. De 446 zilveren siervoorwerpen worden sindsdien tentoongesteld in een speciaal daartoe ingerichte zaal op de eerste verdieping.

Tegenwoordig is het kasteel een museum maar het kan slechts bezocht worden onder leiding van een gids. In een bijgebouw op het domein van het kasteel is nu ook een restaurant gevestigd. Dat kan zonder gids maar mét een kredietkaart bezocht worden.

Heus

Een deel van de wandeling ging over het grondgebied van de gemeente Heusden. Dat kan haast niet zonder langs een verzameling kapitale villa's in het groen te stappen. Goed, in deze tijd van het jaar: in wat anders dan groen. Een Sint-Martens-Latem-achtige setting waar de dubbele en driedubbele garages „de rigueur“ zijn. Dat stoelt echter wel op een traditie. Destijds was Heusden de geliefkoosde stek voor degenen die in Gent het werkvolk in hun fabrieken lieten creperen voor een grijpstuiver. Zelf verkozen deze heren uiteraard om zich te onttrekken aan de stank en de vuiligheid die hun eigen winstgevende activiteiten hadden veroorzaakt en zich te vestigen op het platteland. Niet al te ver van de stad en hun goudmijntje vandaan, echter. Daartoe was Heusden dan uitstekend gelegen en geschikt. Dus werden daar kapitale woninkjes gebouwd. Nu nog zijn er allerhande van die bouwsels te vinden die getuigen van de onbeschaamde megalomanie van die volksstam. Een bord ergens in de berm geplant schreeuwde dat er in die omgeving dezer dagen zelfs een stulpje te koop staat. Voor wie het mocht interesseren. Ik kon echter niet inschatten tot welke status het goed eventueel behoort want het lag bijzonder goed verborgen achter een uitbundige planten- en bomengroei. Je hoeft geen schrik te hebben dat de stilte je naar de keel zal grijpen. Heusden ligt immers een vijftal kilometer ten oosten van de stad Gent en binnen de Gentse ringweg R4 (flink in opmars op de schaal van de verkeersdrukke). De snelweg A14/E17 (dag en nacht grommen, brommen en zoeven hier de motorvoertuigen) scheidt Heusden van het nabije Destelbergen. Dat is allemaal bijzonder goed te horen daar waar het doeninkje te koop staat. Een rustgevend geluid. Iets als het ruisen van de zee.

Toen de Schelde in 1882 werd rechtgetrokken verloor Heusden een deel van zijn grondgebied aan Melle. Jakkas! Moesten sommigen nog nieuwe visitekaartjes laten drukken ook.

De track van deze wandeling.

Tot slot

Na een laatste bezoek aan de controlepost in Wetteren-Ten-Ede, ging het over een stukje Scheldedijk op het eindpunt aan. Daarbij begon zowaar de zon nog even te schijnen. En ik haalde ook nog een paar oude bekenden in die ik al in een hele tijd niet meer had gezien. Het maakte deze wat zoutloze wandeling toch nog voor een stukje goed. Ach, ook een donkere wolk heeft wel eens een zilveren rand.

© 2010 Michel Christiaens